

Mayer Mihály megyéspüspök

A Pécsi Egyházmegye 1989-ben új segédpüspököt kapott Mayer Mihály Szekszárd-belvárosi esperes-plébános személyében. Az új segédpüspök nem volt ismeretlen az egyházmegyében. Kisdorogon született 1941. január hó 31-én. A bonyhádi gimnáziumban érettségizett, majd a Győri Hittudományi Főiskolán és Szemináriumban készült fel a papságra. 1964. június hó 21-én szentelték pappá a pécsi székesegyházban. Mint segédlelkész Simontornyán, Pincehelyen, Tamásiban működött, majd elérkezett életének hosszabb, tartalmasabb időszaka, Dunaföldvár-Belvárosban lett segédlelkész 1972-ben, 1975-től vikárius, 1980-tól pedig plébános. Innét került 1985-ben a Szekszárd-belvárosi plébániára plébánosnak, majd 1988-ban kerületi esperesnek nevezték ki.

1988. november 3-án a vatikáni és a budapesti rádiók egy időben tették közzé, hogy II. János Pál pápa felmentette a 75. életévét betöltött Cserhádi Józsefet megyéspüspöki megbízatása alól, és új megyéspüspököt nevezett ki, Mayer Mihály személyében. Megyéspüspöki beiktatására 1989. december hó 16-án került sor. Felszentelése 1989. február 11-én volt Dékány Vilmossal, Várszegi Asztrikkal, Takács Nándorral és Ács Istvánnal együtt az esztergomi bazilikában. Püspöki jelmondata: *Gaudium nostrum Dominus*, magyarul: az Úr a mi örömünk.

Az 1989-ben bekövetkezett fordulat, mely biztosította az egyház szabadságát, lehetőséget teremtett az 1950-ben feloszlott szerzetesrendeknek, hogy újra megkezdhessék működésüket. Négy évtized után azonban számuk nagyon megfogyatkozott, mégis idős koruk ellenére emberfeletti erővel azon igyekeztek, hogy megteremtsék közösségeiket. Akadályozta a megújulásukat az is, hogy a jogtalanul elvett kolostoraikból, intézményeikből csak keveset kaptak vissza, azokat is lassan és romos állapotban.

Pécsre 1989-ben települtek vissza a pálosok és ebben az évben kezdte meg működését újra a Betegápoló Irgalmas Rend. A ciszterciek 1993-ban kapták vissza egykori iskolájukat a Nagy Lajos Gimnáziumot, ahol nyolcosztályos gimnáziumi képzést vezettek be. 2007-ben átvette a ciszterci rend a Miasszonyunk Női Kanonokrend által Pécsen működtetett óvodát, általános iskolát és kollégiumot. A Sarutlan Kármelita Nővérek Pécsre egykori kolostorukba költöztek vissza. 2001-ben készült el Magyarországon az új kolostoruk, azóta a közösség ott él. Assisi Szent Ferenc Betegápoló Nővérei számára külföldi adományból épült kolostor és templom 1996-ban Kozármislenyben. Szolgálatukat Pécsen a Baranya Megyei Kórház Geriátria osztályán, a Gyermekkorházban és Kozármislenyben az Értelmi Fogyatékosok Lakóotthonában végzik. A jezsuita rend működteti Püspökszentlászlón az Életrendezés Házát, a ferencesek Pécsen a Collegium Seraphicum-ot, Mohácson pedig iskolát és óvodát indítottak el. Az Orsolyiták Dombóváron igényelték vissza iskola-ingatlanukat, amelyet először 1996-tól az egyházmegye, ma pedig a rend működtet. Egyházmegyénkben a felsoroltakon kívül, a Kegyelemosztó Miasszonyunk Oblátái, Jézus Szíve Népleányai Társaság, a Szociális

Missziós Társulat és a Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata is képviselteti magát. Jelentős tevékenységet folytat a Kolping Szövetség, amely iskolát működtet Szekszárdon és Mohácson, Pécsen pedig óvodát tart fenn, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

A rendszerváltozást követően, 1991-ben Mayer Mihály pécsi megyéspüspök újraalapította a Pécsi Hittudományi Főiskolát. Itt a jövő papok nevelése mellett hittanárok és világi teológusok képzésére is folyik. Az intézmény első rektorának a megyéspüspök Bán Endre helynököt nevezte ki. Az első tanévben a Győrből hazakerülő és az újonnan felvett seminaristák még a püspökségen laktak, az oktatás a Káptalan utca 8. szám alatti székesegyházi egyházközségi termekben és a Székesegyház hittantermében folyt. A főiskola fokozatosan, több év alatt nyerte vissza egykori épületeit, és még ma is tart a szocializmus éveiben lelakott és tönkretett egyes részeinek rekonstrukciója. A szeminárium is új helyet kapott. A belvárosból kiköltözött a Mindenszentek temploma melletti, volt kármelita kolostorba, amely megfelelőbb környezet a papságra készülő teológusok számára.

1990. szeptemberében kezdte meg újra a működését az egykor fiúénekeseket nevelő, nagynevű Püspöki Énekiskola, amely 1995-ben vált koedukált katolikus általános iskolává. Később önálló zeneiskolával bővült, majd elkezdődött a 8 osztályos gimnáziumi képzés. Ma Szent Mór Iskolaközpont néven az egyházmegye legnagyobb közoktatási intézménye, ahol több mint 600 diák tanul. Paks az egyházközség igényelte vissza egykori iskola ingatlanait, s 1993. szeptemberében indult el a tanítás a Balogh Antal Katolikus Általános Iskola és gimnáziumban. Szekszárdon először a katolikus óvoda szerveződött meg még 1991-ben, majd 1993-tól megindult az oktatás a katolikus iskolában is, mely a volt úttörőházban kapott végleges elhelyezést. 1999-ben a fenntartó összevonta az óvodát az iskolával, így a két intézmény hivatalos neve azóta Szent József Iskolaközpont. Siklóson is 1991-ben kapta vissza az egyházközség az iskolaépületet. A Szent Imre Katolikus Általános Iskolában már ez év szeptemberétől megindult az oktatás. Tolnán 1991-ben igényelte vissza az egyházközség az államosított egykori iskolaépületét. A katolikus oktatás 1994/95-ös tanévtől indulhatott el a Szent Mór Katolikus Általános Iskolában, amely ma Paks tagintézménye. 1998-ban alapította Mayer Mihály megyéspüspök Alsószentmártonban a Szent Márton Óvodát. Itt két tannyelvű (magyar és cigány) cigány nemzetiségi oktatás folyik. Alsószentmártonban a nevelőmunka 2006-tól korszerű, új épületben folyik.

Az egyházmegye három szociális otthont működtet. 1996-ban épült a Szent Lőrinc Gondozóotthon, 1998-ban nyitotta meg kapuit Vásárosdombón a Skóciai Szent Margit Gondozóotthon, 2007. augusztus 1-jétől pedig a Pécsi Egyházmegye fenntartásába került a Prohászka Otthon, melyet előzőleg a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat működtetett. A három otthonban közel 300 idős embert ápolnak és gondoznak.

A kommunizmus bukása után meginduló lelki megújulási folyamatban kiemelkedő szerepe volt II. János Pál pápa 1991. augusztus 16. és 20. között tett lelkipásztori látogatásának Magyarországon. Ennek keretében látogatott el Pécsre, ahol augusztus 17-én a pogányi repülőtéren szabadtéri szentmisét mutatott be közel nyolcvanezer hívő jelenlétében. Sok

zarándok vett részt ezen a szentmisén, az egyházmegye határain kívülről is, sőt a határokon túlról, a volt Jugoszláviából, Ausztriából és Erdélyből.

Annak az egyházmegyének területéről jön tiszteletteljes köszöntésem, honnét annak idején Szent István királyunk elküldte Asztrik pécsváradi apátot II. Szilveszter pápához, hogy elhozza az ország függetlenségét jelképező koronát... E szimbólum a magyar történelem folyamán jelkép maradt a függetlenség korában, a függetlenségért vívott közdelemben és a diktatúrában egyaránt.

Országunk lerázta magáról a megszállás igáját és most nem jelképet kaptunk Rómából, hanem Maga a Szentatya jött közénk. Eljött, hogy rámutasson a hit sziklaalapjára, amelyre országot és hazát építhetünk. E hazában többféle nép élt és él békességben és egyetértésben. Ezt jelképezi a zarándokok összetétele: magyarok, németek, horvátok országunk belsejéből; magyarok, horvátok, németek a szomszédos Jugoszláviából, Ausztriából és Németországból. Nem ismeretlen számukra a vidék, hisz a legutóbbi évtizedekig az innen nem messze fekvő gyűdi Szűz Mária kegyhelyhez zarándokoltak Horvátországból, főleg Szlavóniából horvát, magyar és német hívek. Egyházmegyénkben ma is együtt laknak az ősi magyarok, a bukovinai székely magyarok, a moldvai csángó magyarok, a Szlavóniából idetelepített magyarok, a török idő után idehívott németek ki nem telepített része és az országban otthonra talált szláv népcsoportok.

Mayer Mihály megyéspüspök köszöntő szavai. 1991. augusztus 17.

A szentmise után helikopterrel érkezett a pápa Pécsre. Meglátogatta a püspöki palotát, imádkozott a bazilikában, majd ezt követően indult vissza Budapestre. A következő napokban járt Máriapócsra, Debrecenben, s augusztus 20-án a Népstadionban magyar fiatalok ezreivel találkozott.

1996-ban kezdődött meg az egyházmegyei zsinat előkészítése. A zsinat azt tűzte ki célul, hogy a jelen realitások ismeretében hogyan lehet hatékonyabban végezni az evangélizációt a mai világban. Az előkészítés során a kidolgozott anyagot az egyházmegye tagjainak lehető legszélesebb bevonásával bocsátották vitára. Az előkészületi munkában olyan fontos kérdéseket érintettek, mint az evangélizáció, a szentmise és a szentségek, a szentelmények, jámborsági gyakorlatok, népi vallásosság, papság és papképzés, szerzetesek az egyházmegyében, házasság és a család problémái, az egyházközség és plébánia, a világi munkatársak, a pap nélküli plébániák, a szociális lelkipásztorkodás, a hitoktatás, az ifjúság, ifjúsági szervezetek, új vallási mozgalmak, az egyházi iskolák, az ökumené kérdésköre, a kultúra, az egyház helye a közéletben és a politikában és az egyházmegye struktúrája.

Egyházmegyei zsinat záróülése 1998-ban Boldog Mór püspök ünnepéhez kapcsolódott. Ezen 38 világi és 38 pap vett részt, 4 szekcióban zajlott a munka, s 16 témakörben vitatták meg a több hónap alatt kialakított munkadokumentumokat. Így alakultak ki azok a javaslatok, amelyet a zsinat a megyéspüspök elé terjesztett jóváhagyásra. A zsinat október 24-én ünnepi szentmisével zárult, amelyre az egyházmegyei papság, és a hívek is meghívást kaptak. A zsinat befejezése után a zsinati határozatok könyvformájában is megjelentek.

A zsinat utáni Egyház egyik jelentős újdonsága a lelkeségi mozgalmak virágzása. Az új közösségek eredetisége gyakran abban áll, hogy férfiakból és nőkből, klerikusokból és világi Krisztus-hívőkből, cölibátusban és házasságban élő emberekből alakuló vegyes csoportok, egy sajátos - olykor valamely hagyományos formát követő, olykor a mai társadalom követelményeihez igazodó - stílusban élnek. Ez az Istennek szentelt élet, az Isten és a felebarát iránti szeretet kettős parancsának szoros egységét mutatja.

A Pécsi Egyházmegyében is számos közösség, lelkeségi mozgalom alakult a 90-es években. Van köztük olyan, amely működése régebbi gyökerekre nyúlik vissza, de Magyarországra csak a rendszerváltás után tört be. Célja szinte minden lelkeségi mozgalomnak azonos. Evangelizálni, élményként megélni és továbbadni a bennünk lakó hitet. Tagjaik számára az összetartó erőt ma is a közös imádság, szentségimádás, beszélgetés és szolgálat jelenti. A Pécsi Egyházmegyében közel 40 féle lelkeségi mozgalom működik. Az utóbbi évtizedben már a vidéki falvakban, kisvárosokban is megtalálhatóak a különféle csoportok, de elsősorban a Házasság Hétvége, Schönstatt családmozgalom, a Cursillo, valamint az Oltáregylet működik látványos eredménnyel.

1991-ben a Dr. Bán Endre helynök által vezetett bizottság javaslata alapján történt meg a 9 új esperesi kerület kialakítása. E javaslatokat a papság az esperesi-kerületi koronákon véleményezte, majd a megyéspüspök ezek figyelembevételével alakította ki az új kerületek határait és a hozzájuk tartozó plébániákat.

II. János Pál pápa 1993. május 30-án kelt „Hungarorum Gens” kezdetű Apostoli Konstitúciójával a magyar katolikus egyház szervezeti átalakításáról intézkedett. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy az egyházmegyék határai a II. Vatikáni Zsinat előírásainak és a lelkipásztori szempontoknak jobban megfeleljenek. A rendezés lényeges szempontjai a következők voltak: a történelmi hagyományok megmaradjanak; Budapest egy egyházmegye keretéhez tartozzék; a túl nagy területű egyházmegyék megosztásával könnyebbé válják a püspökök, a papok és a hívek közti személyes kapcsolat; a kívánatos módosítások egyszerre történjenek meg; végül az egyházmegyék kettős elnevezésével a történelmi hagyomány, ill. a jelentős városok kiemelését nyerjenek. Ebben a határrendezésben a Pécsi Egyházmegye területe néhány plébánia kivételével változatlan maradt, egyházmegyénket ez alig érintette.

Az egyházmegye életének számos területe speciális irányítást és gondoskodást igényelt. Ez tette szükségessé az egyházmegyei bizottságok létrehozását. Ezeket 1995-ben hozta létre a főpásztor, majd 2006-ban sor került a bizottságok megújítására is.

A pécsi székesegyház 1991-ben ünnepelte újjáépítésének 100. évfordulóját. II. János Pál pápa ebből az alkalomból a székesegyházat Basilica Minor rangra emelte. A székesegyház 1993-ban újabb látványossággal bővült. Ekkor nyitották meg a Mária kápolnában az egyházmegye egyházművészeti emlékeit bemutató kincstárat, amely azóta is vonzza a látogatókat. Elkezdődött a bazilika külső felújítása is. Főleg a homokkővel burkolt tornyok szorultak restaurálásra. Ezek közül három torony 1996-ban teljesen megújult. A székesegyház orgonájának felújítása 2002. márciusában kezdődött, és 2008. január 25-én szentelték fel. Jézus Krisztus születésének 2000. évfordulójára és a magyar kereszténység 1000. évére

millenniumi bronzkapu emlékezteti a székesegyházba betérőket. A 2000-ben felszentelt kapu azt jelképezi azt, hogy Jézus, az Istenember megnyitotta az emberiség előtt az üdvözülés kapuját, és azt is, hogy Szent István király kaput nyitott a kereszténység előtt, és ezzel a magyar nép a keresztény Európához csatlakozott. Az új bronzkaput Rétfalvi Sándor szobrászművész készítette. A külső, szőlőtőkét megjelölő külső díszkapu harmonikusan illeszkedik a bazilika arculatába. A belső kazettás bronzkaput 22 bronz dombormű díszíti, melyek az Ó- és az Újszövetség egy-egy jelenetét ábrázolják.

A Pécsi Dómmúzeum Alapítványt 1990. július 9-én alapította a Baranya Megyei Tanács, a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága, a Pécsi Püspökség, az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség és a Művelődési- és Közoktatási Minisztérium. Ezt követően épült meg a Dómmúzeum, Bachman Zoltán tervei alapján. Az állandó kiállítást Tóth Melinda művészettörténész forgatókönyve alapján készítették, s 2004. májusában Szili Katalin az Országgyűlés elnöke nyitotta meg. A múzeum belső tere egyszerű, kétszintes, galériás megoldású. A restaurált kőelemek, a kapu, a népoltár, és az altemplomi lejáratok felállítása, annak technikai megoldása mintaértékű. A Dómmúzeum Európa egyik legértékesebb középkori kőszobrászati anyagát őrzi.

A püspöki palota is megújult az ezredfordulón. Először a kispapszállás felújítása történt meg 1990 és 1991 között, a tetőtérben előadó és kápolna kialakítására is sor került. Ezt követte a volt szociális otthoni szárny, 1996 és 98 között. A gazdasági hivatal épülete 2002 és 2004 között újult meg, 2006-ban szentelte fel a főpásztor a felújított püspöki kápolnát, s ugyanebben az évben valósult meg a palotaszárny teljes belső renoválása is.

A 90-es években több új kápolna és templom is épült az egyházmegyében. Baranya megyében, 1989-ben fejeződött be Baksán a Szent Márton kápolna építése és a kökényi Szent Anna templomé. 1991-ben épült Pogányon templom a Béke királynéja tiszteletére. 1992-ben készült Babarcszölös Fájdalmas Szűz temploma, és Kacsóta Szent Anna kápolnája, Pécsújhegyen pedig a Szent Péter és Pál tiszteletére kápolna. 1995-ben Egyházasközpárban szentelt a főpásztor új templomot Szent István tiszteletére. 1996-ban épült Kozármislenyben a Flüei Szent Miklós, 1998 Beremenden a Megbékélés kápolna, 1999-ben Pécsudvardon pedig a Sarlós Boldogasszony templom. 2000-ben készült el a felsőegerszegi Kisboldogasszony templom. Valamennyit Mayer Mihály püspök szentelte. 2006-ban Belvárdgyula 1854-ben épült temploma összedőlt. Újjáépítésére országos adakozás kezdődött. Az új templom alapkövetétele 2007. júniusában volt. Tolna megyében, 1990-ben készült el Pakson a Szentlélek templom, 1993-ban Újiregen a Szent Kereszt, 1996-ban Dunaszentgyörgyön Szent György, Kétyen pedig a Szent László templom. 2002-ben szentelte fel a megyés főpásztor Dombóváron a Szűz Mária Isten anyja tiszteletére kialakított kórházkápolnát, Kisbesztercén pedig a Szentháromság templomot.

Több templom teljes felújítására is sor került ebben az időszakban. Ezek közül a legjelentősebbek: siklói középkori műemléktemplom, a szigetvári belvárosi templom, Dunaföldvár-Belváros, a tolnai templom külső és belső felújítása, a máriagyüdi kegytemplom belső felújítása, valamint a kisdorogi, bonyhádi, magyarszéki, tamási templomok. Alig van az egyházmegyében olyan templom, amelyben az elmúlt másfél évtizedben kisebb-nagyobb felújítás ne történt volna.

A pécsi egyházmegye 2009-ben ünnepelte alapításának 1000. évfordulóját. A jubileumi előkészületi idő 2006. március 4-én ünnepi szentmisével kezdődött. Ezen a főpásztor programot is adott az egyházmegye számára. Ebben az időszakban, a lehető legszélesebb körben kell bemutatni, hogy mit jelentett és mit jelent ma is a keresztény értékrend a közösség megtartásában. A jubileum jó lehetőség arra is, hogy megszólítsuk a helyi plébániai közösségeket, valamint az ezeket alkotó keresztény, vagy a világban helyüket kereső családokat. A sok színes program kiemelkedő állomása volt 2008 őszén Janus Pannonius újrateremtése a bazilika altemplomában, 2009. augusztus 23-án pedig az alapítás 1000. évfordulóján a bazilika előtt megtartott ünnepi szentmise. Ezen a püspöki kar, az egyházmegyei papság és a szerzetesrendek képviselői vettek részt és sok ezer zarándok. A szentmisét a pápa követe Schönborn bíboros, bécsi érsek végezte. A megyéspüspök ezen a szentmisén súlyos betegen vett részt.

2011. január 19-én XVI. Benedek pápa elfogadta Mayer Mihály megyéspüspök lemondását a pécsi egyházmegye kormányzásáról a CIC 401. kánonjának 2. §-a alapján.

Mayer püspök egyházmegyes papként többször részt vett július 1-jén a papság részére tartott bátai Szent Vér búcsú napon. Miután megyéspüspök lett, többször ő bérmált Bátán. 1992-ben teljes mennyezetcserét és belső tatarozást végeztek a Szent Vér templomon. A megújult templomot 1992. december 6-án Mayer Mihály megyéspüspök áldotta meg.

2003-ban július 6-án a Szent Vér búcsút bérmálással egybekötve tartották. 23 gyermek bérmálkozott. Az ünnepi szentmisét végezte és a bérmálás szentségét Mayer Mihály megyéspüspök úr szolgáltatta ki. Utána, mint szokás – a képviselőtestület fogadására került sor, amit hivatal vizsgálat követett.

2005-ben a megyéspüspök már a millenniumot elővételezve egyházmegyei zarándoknapot hirdetett Bátára. Július 2-án, ez volt a Szent Vér búcsú és első alkalommal egyházmegyei zarándoknap. A szentmisét a megyéspüspök tartotta, utána egész napos szentségimádás volt. Zarándokok érkeztek: Pécs, Szalatnak, Szederkény, Bonyhád, Aparhant, Szekszárd és Bátaszék településekről. Az ezt követő években szinte minden évben fungált a püspök Bátán.